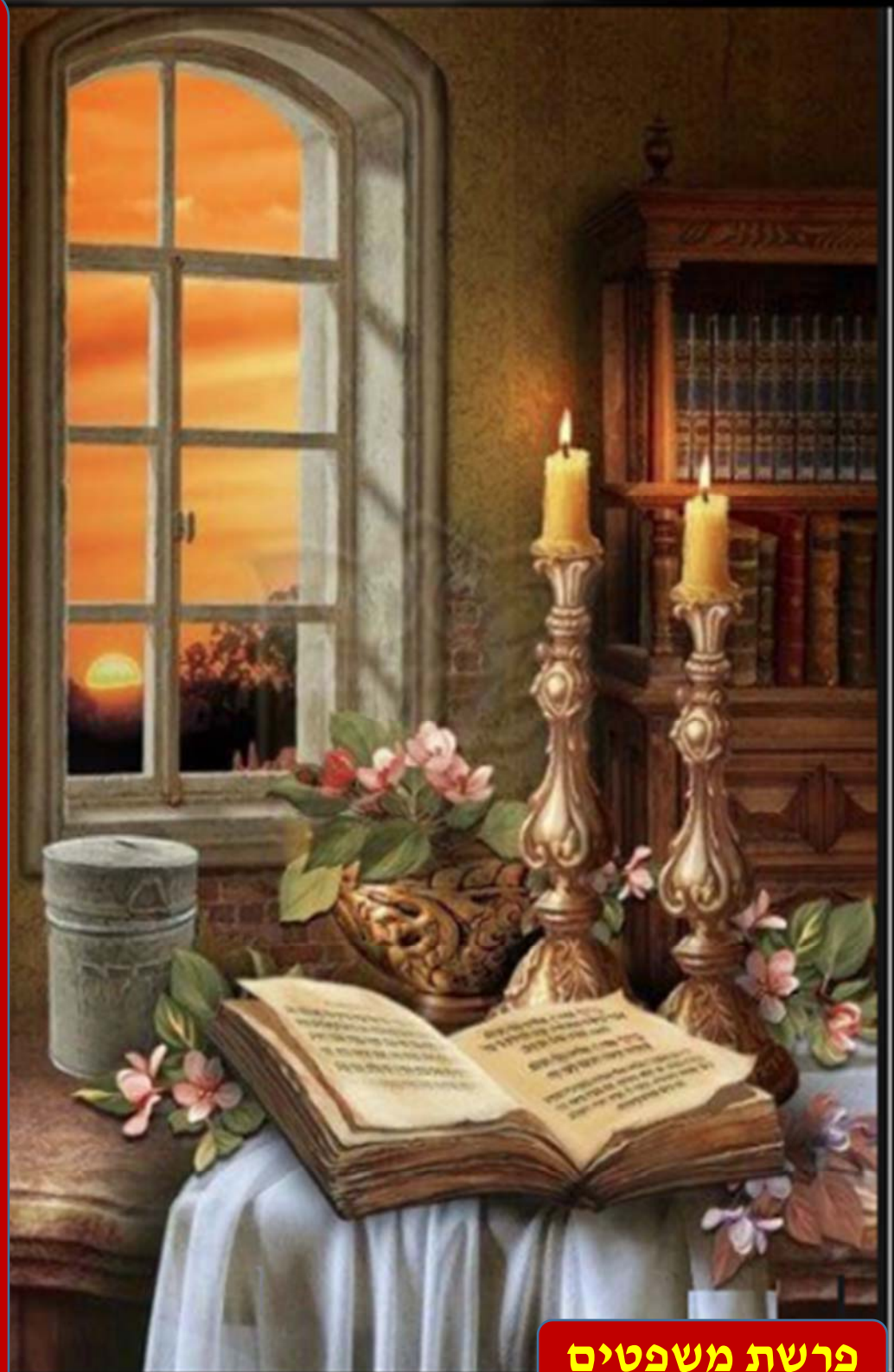

ווען איז די צייט
וואס מען ענדיגט
דאס לערנען וואס
הרה"ק רבי מנחם
מענדל

מארגענשטערען
ראש שושלת
קאצק זי"ע האט
גענפערט פאר א
חסיד זיינער.
(יארצייט כ"ב שבט)

*

וועלכע ספר צו
לערנען איז מסוגל
פאר מדות
השמחה מדברי
הרה"ק ר' יהושע
רוקח די מיטעלע
רב מבעלזא זי"ע
(יארצייט כ"ג שבט)

פרשת משפטים

אידן האבן שוין געזעהן ישעות מיטען מנדב זיין א טאג אדער א חודש דעם הלולא
דצדיקיא, רופט שוין צו מנדב זיין אין א שטאט אבער איבער די גאנצע וועלט הזכות
הצדיקים וועט זיכער מגין זיין פאר אייך עב"ג בב"א רופט 1866-368-6724

הל' לא דצדיקיא

נתנדב נמיני הכותבין חי' תנאים תנודתו ביה יוסף
הדוחסין זייס ולמיני הכותבין חי' יוסבר בבה ביה יוסף
הדוחסין זייס נמיני תמן הכותבין רבי תנאים
סיום ביה תנודתו ביה תנאים זייס ולמיני הכותבין חי'
הקובץ תלמוד ביה תנודתו ביה תנאים זייס ולמיני הכותבין חי'
סיום תנודתו ביה תנאים זייס ולמיני הכותבין חי'

היום זונטאג פרשת משפטים כ"א שבט חל היארצייט של הגה"ק

בעל קול יהודה אב"ד לאקענבאך

רבי יהודה הכהן ב"ר יקותיאל זי"ע

נסתלק לגזי מרזמים כ"א שבט תרצ"ט זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

21 נ'ו הגה"ק ר' יהודה הכהן קרויס אב"ד לאקענבאך 27 אהל צואמים וקול יהודה זי"ע נ'ו 21 טבת 2267 סאסוואר סאך ז"ל 27 באב'ה'א 2267 תר"ט אב"ד הגה"ק ר' יקותיאל זי"ע ואמא מרת 23 זכרה ע"ה

הלשון: מה שלומו, רבי יהודה? כי עד כה קרא אותי כמו שאר מבקרי בית הכנסת בשם הרב מלאקענבאך, וכי יש לך שמחה גדולה מזו?
ישב במנוחה ובהשקט על התורה והעבודה באוירא דארץ ישראל, ואחרי חולשא של כמה ימים נסתלק לגזי מרזמים בכ"א שבט תרצ"ט.
נשאר אחריו בניו הק' הגה"ק ר' אדוניהו אב"ד במינכען זי"ע וההגה"ק ר' אהרן משה אב"ד באניא באיא מארע זי"ע
זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

מתורתו של רבינו זי"ע

עשיר ורש נפגשו עשה כלם ה' (משלי כ"ב) כח העשיר יושב בחדרו ורואה דרך החלון עני זקן וחבילתו על כתיפו ורודף אחר הסחורה, העני גם כן הציץ נגד החלון וראה את העשיר עודנו באיבו כבן ארבעים וקובץ נכסים למאה אלף, העשיר מחשב ואומר כמה סכל זה האיש כי זקן הוא ולא הי' בכוחו להכין לו בבחרותו להתפרנס בזקנותו, עצל הוא זה והי' ישן עד ארבע שעות על היום כך נאה לו, העני מחשב ואומר כמה חכם זה האיש אשר במעט השנים ידע לאסוף הון כזה בוודאי הי' מתנהג בזריזות יתירה אני קמתי בג' שעות אחר חצות בעוד לילה אבל הוא בודאי קם בחצות הלילה ומתערעם על עצמו, לימים נפגשו שניהם יחד וכדברם העני רואה כי העשיר סכל הוא באמת ותרב חכמת העני ממנו, גם העישר אם אמנם כי מחזיק עצמו לחכם אבל דבר זה גם הוא יבין כי העני חכם יותר ממנו, העני ירהיב בנפשו להעמיד שאלה להעשיר אדון: באיזה שעה אתה רגיל לקום בבוקר? העשיר ענהו: אני מעודי הייתי מזדרז לעמוד בשעה ששית לאחר חצות, אמר העני אני מעודי קמתי בשעה ג', מעתה כולם כאחד יעידון ויגידון כי לא לחכמים לחם ולא לקלים המרוץ כי גבוה מעל גבוה שומר ועו' הכל בהשגחת הבורא יתברך. וזה שאמר הכתוב: עשיר ורש נפגשו יחדיו, כאשר יתוועדו יחדיו ויתבוננו זה על זה אז יבינו גי עושה כולם ה' (קול יעקב)

מבוקר עד ערב, ובבוקר השכם קמו בכל יום להתפלל ולומר תהלים.
בשנת תרמ"ג נתקבל רבינו לאב"ד יאנקאוואטץ ששם עשה רב פעלים לשמירת שבת כשרות יסד תלמיד תורה וישיבה ובנו מקוה טהרה. קרוב לעשרים שנה נהג שם בני עדתו באהבה בצדק ובמישור, עד שנקרא לשבת על כסא הרבנות בעיר לאקענבאך, שעל שמה הוא נקרא עד היום. ושם התחיל רבינו ג"כ להוציא לאור ספרי מוסר על טהרת הקדש בלשון אשכנז שהיה אז מורגל בפי פשוטי העם, והדפיס הספר היקר צאינה וראינה, פלא יועץ, שמחת הנפש, מנחה חדשה, דברי אמת, מורה דרך, דברי שלום, מנהגי ישראל, כן ערך והוציא לאור שבעה שנים עתון חדשי בשם דבר בעתו, ועוד ספרים אחרים לפעלת לפשוטי העם.
ובענוותנותו היה רגיל לומר: מה אוכל אני להועיל ללומדי תורה. איש עני ואביון בתורה וחכמה, הלא ישנם גדולים וגאונים בתורה, המה יכולים להועיל ללומדי תורה, ומה מיני יהלוך, אבל מה יעשו אלו עניי הצאן עזובי הקיר אין איש שם לב עליהם המה כצאן בלי רועה, אין עוזר ואין תומך להם, לעניים ולדלים אלו אוכל להיות להועיל להריק ולהשפיע עליהם מברכתי ומידיעתי הדלה.
בשנת תרצ"ד התפטר עצמו מרבנותו ומסר הנהגתו לחתנו הגה"ק ר' מאיר חיים אונגאר זי"ע. ועלה לארץ ישראל, כבואו שם רבינו הנה בא במחשבה תחילה לישב בתור איש פרטי ופשוט מעילו מעיל הרבנות מעליו, ולא ידע עוד ממנו מאומה, כי אם הלחם לחמה של תורה, אשר הוא אוכל ואשר היה ארוחתו ארוחת התמיד והגה בה בחשק ובאהבה רבה יומם ולילה, התפלל בקביעות בבית הכנסת דפרושים בבתי ווארשא.
פעם שב בבקר מבית הכנסת שמח וטוב לב, שאלו אותו בני ביתו אבא לשמחה מה זו עושה? והשיב להם שהיום אכן נודע לי הדבר, שבעזרת השם יתברך אין לי עוד שום חיבור וקישור חלק ונחלה עם כתא הרבנות, כי היום נגש אחלי אחר התפילה שמש הבית הכנסת ושאל בשלומי בזה

רבינו היה גאון ותוספת ישיבה חבר ספרים יקרים לזכות הרבים, צדיק יסוד עולם עניו וחסיד כהלל, והתנהג בפשטות וכד'.
בנערותו למד בישיבת הגה"ק ר' זעקיל פאללאק זי"ע ואח"כ אצל בנו הגה"ק ר' משה אב"ד באניהאד בעל וידבר משה זי"ע משם עלה ונתעלה לישיבת הגה"ק ר' משה שיק בעל מהר"ם שיק אב"ד חוסט זי"ע משנת תרל"ד עד שנת תרל"ח, נסמך להוראה מרבו הגה"ק ר' משה פאללאק מבניהאד זי"ע ומהגה"ק ר' אליעזר זוסמאן סופר אב"ד פאקש בעל וילקוט אליעזר זי"ע.

כשהגיע לפרקו בשנת תרל"ט נשא לבת הגה"ק ר' משה קאמארן אב"ד דקהל היראים בעיר וויטצן זי"ע, ולאחר חתונתו פתח לו חנות של כלי מתכות וזכוכית בעיר באניהאד והתפרנס ממנו בכבוד, ולמעלה מיכלתו עשה צדקה וחסד עם בחורי הישיבה ותלמידי חכמים עניים, וקבע עתים לתורה, וביתו היה בית ועד לחכמים, אבל לא ארכו לו ימי השמחה, כי לערך אחרי שנה פרצה אש בחנותו ונשרף כל הונו מבלי השאיר לו שריד ופליט, ונוסף על זה קרהו גם האסון הנורא שמתה עליו אשתו אשת נעוריו, ואחרי מותה נשא להרבנית הצדקות מרת עטל ע"ה בת הגה"ק ר' אדוניה שמעלצער דומ"ץ פעטראוואסעלע בעל נפש אדוניה זי"ע ואחר פטירתה נשא לאחותה הרבנית הצדקות מרת לאה ע"ה. וכתוב רבינו על חתנו זי"ע: אני זכיתי להיות בביתו כמו שנה כאשר לקחתי בתו היקרה והצנועה ע"ה וראיתי דרכיו ומעשיו שהי' מתנהג בחסידות ולמד בעיון עמוק ומחדש חידושים, גם הי' מגיד נפלא ובדרשותיו בראש השנה קודם תקעות שופר וליל כל נדרי הי' מעורר מאד לתורה ויראת שמים עד שגעו כל העם בבכיה, והי' אהוב לבריות על ידי זה פעל הרבה בקהלתו עד שנעשה קהל פעטראוואסעלע לקרן אורה ומפורסם במחנה ישראל. ובנותיו היו צנועות וצדקניות ושתים אנכי יודע אשתי הראשונה הצדקות עטל ע"ה ואשתו אחותה הצדקות מרת לאה, היו מנשים צדקניות במלוא המלה, ואחת אזכיר כי בכל יום שבת קודש היו גומרים כל תהלים

נתנדב היום לע"נ הר"ר יצחק ב"ר חיים ז"ל נפטר כ"א שבט תרע"ז תנצב"ה
נתנדב היום לע"נ מרת אסתר מלכה בת הר"ר יהודה זונדל ע"ה נפטרה כ"א שבט תנצב"ה

הל' לא דצדיקיא

היום מאנטאג פרשת משפטים כ"ב שבט חל היארצייט של הרה"ק

ראש שושלת קאצק

רבי מנחם מענדל ב"ר יהודה לייבוש זי"ע

נסתלק לגזי מרזמים כ"ב שבט תרי"ט זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נב'נ' הרה"ק רבי מנחם מענדל מארגאנטשערן ראש ele תלפת קאצק, הנקרא הספר קאצק זי"ע א.א.וו. בעת תמ"א ז' בעיר גאון' אב"א הרה"ק רבי' הורה זי"ע el2 זי"ע א. בן הרה"ק ר' מנחם מענדל זי"ע בן הנגיז הרה"ק ר' זי"ע el2 זי"ע, אגוז הרה"ק ר' ישראל חניף הי"א רב"ד זאסאוף זי"ע והרה"ק ר' ברוך הי"א רב"ד זי"ע א. בן הרה"ק ר' זי"ע א. ואלמו הצדיקת מרת אסתר ז"ה בת הרה"ק ר' יצחק זי"ע תלמידי הרה"ק ר' יצחק יעקב הוראוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע א. ואח"כ מתלמידי הרה"ק ר' יעקב יצחק מפרשיסחא היהודי הקי' זי"ע א. ולאחר מכן נתבדק ברבו הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע א.

מילדותו ראו שלגדולות נוצר, בכל עת היה רגיל על לשונו לומר לבי ובשרי ירננו אל קל חו, והתנור כליל מכל תענוגי העוה"ז. לא הביט חוץ לדי אמותיו, וכמעט לא היה יוצא מפתח ביתו.

רבינו היה מגדולי תלמידי הרה"ק ר' יצחק יעקב הוראוויץ בעל החוזה מלובלין זי"ע א. ואח"כ מתלמידי הרה"ק ר' יעקב יצחק מפרשיסחא היהודי הקי' זי"ע א. ולאחר מכן נתבדק ברבו הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע א.

מילדותו ראו שלגדולות נוצר, בכל עת היה רגיל על לשונו לומר לבי ובשרי ירננו אל קל חו, והתנור כליל מכל תענוגי העוה"ז. לא הביט חוץ לדי אמותיו, וכמעט לא היה יוצא מפתח ביתו.

רבינו עבד רבות בעבודת ה' באופן תמיר ונעלם, שרוב בני דורו לא השכילו לזאת, פעם שאלו רבו הרה"ק ר' בונם, באיזה בחינה הוא מעורר את עצמו לעבודת הבורא בזמן של ירידה, ענה לו רבינו שמתבונן בהפסוק (ישעי' מ' כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה.

כשהגיע רבינו לפרקו כבן עשרים שנה נשא לאשה הרבנית הצדיקת מרת גליקל עי"ה בת הנגיד הרה"ק ר' אייזיק רייז מטומשוב זי"ע ואחר חתנתו עבר לגור בבית חתנו שהבטיחו נדן גדול ומזונות לכל ימי חייו, בשנת תקצ"ז נפטרה עליו זוגתו ונטמנה בעיר ווארקא, והרה"ק ר' יצחק מאיר אלטר בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע שמע כי רבינו נתאלמן, ק ר"א לתלמידו הרה"ק ר' מרדכי יוסף ליינער זי"ע ובקשו שילך לרבינו להציא לו את אחות אשתו, ורבינו קיבל את הצעתו ונשא בזווי"ש את הרבנית הצדיקת מרת חיה עי"ה בת הרה"ק ר' משה ליפשיץ מווארשא הנקרא ר' משה חלפן זי"ע. כאשר נפטרו עליו רבותיו, התחיל להנהיג קהלתו בעיר קאצק שעל שמה נתפרסם, ורוב ימיו תבע מאנשיו חריפות ואמיתיות בעבודה.

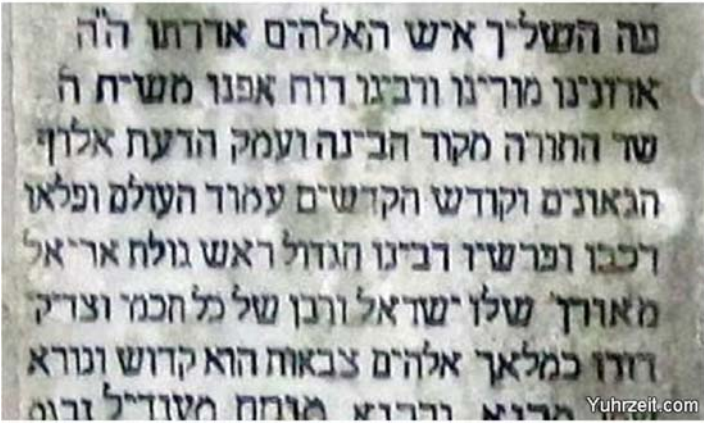
רבינו היה מפורסם בחריפתו הבלתי מצויה, והיה גאון מופלג איש אלקים, גדול תקפו וגבורתו ראו אלפי תלמידיו שנהנו מאורו הגדול, והרבה מצדיקי דורו התכופפו כלפיו כעבדא קמא מרא, והרבה גוי"צ היו תלמידיו ובראשם גיסו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע הרה"ק ר' יהודה לייב איגר מלובלין בעל אמרי אמת זי"ע הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע וכן הקדושים הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטנין זי"ע הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל אב"ד ביאלע זי"ע, מחתנו הרה"ק ר' צבי הירש דישקס מאפאטשענע זי"ע, הרה"ק ר' זאב וואלף לאנדא ראש שלשלת סטריקוב בעל זר זהב זי"ע, ושאר צדיקי דורו היו תלמידיו. מכל מקום אמרו עליו שהוא העניו השפל ביותר בדורו.

פעם אחת שאל הרה"ק ר' יעקב אריה גוטרמן הזקן מראדזימין בעל ביכורי אבי"ב זי"ע את רבינו הקושיא מפורסמת: ראה אנוכי נתן לפניכם היום בְּרַכָּה וְקִלְקָה (מפרש ראה ייא"כ) שלשון ראה הוא לשון יחיד ונתן לפניכם לשון רבים! וענהו רבינו: מה חידוש בדבר, נתינת התורה שוה היא לכל איש

ע"ה בת הרה"ק ר' משה ליפשיץ מווארשא הנקרא ר' משה חלפן זי"ע. כאשר נפטרו עליו רבותיו, התחיל להנהיג קהלתו בעיר קאצק שעל שמה נתפרסם, ורוב ימיו תבע מאנשיו חריפות ואמיתיות בעבודה.

רבינו היה מפורסם בחריפתו הבלתי מצויה, והיה גאון מופלג איש אלקים, גדול תקפו וגבורתו ראו אלפי תלמידיו שנהנו מאורו הגדול, והרבה מצדיקי דורו התכופפו כלפיו כעבדא קמא מרא, והרבה גוי"צ היו תלמידיו ובראשם גיסו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע הרה"ק ר' יהודה לייב איגר מלובלין בעל אמרי אמת זי"ע הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע וכן הקדושים הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטנין זי"ע הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל אב"ד ביאלע זי"ע, מחתנו הרה"ק ר' צבי הירש דישקס מאפאטשענע זי"ע, הרה"ק ר' זאב וואלף לאנדא ראש שלשלת סטריקוב בעל זר זהב זי"ע, ושאר צדיקי דורו היו תלמידיו. מכל מקום אמרו עליו שהוא העניו השפל ביותר בדורו.

פעם אחת שאל הרה"ק ר' יעקב אריה גוטרמן הזקן מראדזימין בעל ביכורי אבי"ב זי"ע את רבינו הקושיא מפורסמת: ראה אנוכי נתן לפניכם היום בְּרַכָּה וְקִלְקָה (מפרש ראה ייא"כ) שלשון ראה הוא לשון יחיד ונתן לפניכם לשון רבים! וענהו רבינו: מה חידוש בדבר, נתינת התורה שוה היא לכל איש

ע"ה בת הרה"ק ר' משה ליפשיץ מווארשא הנקרא ר' משה חלפן זי"ע. כאשר נפטרו עליו רבותיו, התחיל להנהיג קהלתו בעיר קאצק שעל שמה נתפרסם, ורוב ימיו תבע מאנשיו חריפות ואמיתיות בעבודה.

רבינו היה מפורסם בחריפתו הבלתי מצויה, והיה גאון מופלג איש אלקים, גדול תקפו וגבורתו ראו אלפי תלמידיו שנהנו מאורו הגדול, והרבה מצדיקי דורו התכופפו כלפיו כעבדא קמא מרא, והרבה גוי"צ היו תלמידיו ובראשם גיסו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע הרה"ק ר' יהודה לייב איגר מלובלין בעל אמרי אמת זי"ע הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע וכן הקדושים הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטנין זי"ע הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל אב"ד ביאלע זי"ע, מחתנו הרה"ק ר' צבי הירש דישקס מאפאטשענע זי"ע, הרה"ק ר' זאב וואלף לאנדא ראש שלשלת סטריקוב בעל זר זהב זי"ע, ושאר צדיקי דורו היו תלמידיו. מכל מקום אמרו עליו שהוא העניו השפל ביותר בדורו.

פעם אחת שאל הרה"ק ר' יעקב אריה גוטרמן הזקן מראדזימין בעל ביכורי אבי"ב זי"ע את רבינו הקושיא מפורסמת: ראה אנוכי נתן לפניכם היום בְּרַכָּה וְקִלְקָה (מפרש ראה ייא"כ) שלשון ראה הוא לשון יחיד ונתן לפניכם לשון רבים! וענהו רבינו: מה חידוש בדבר, נתינת התורה שוה היא לכל איש

ע"ה בת הרה"ק ר' משה ליפשיץ מווארשא הנקרא ר' משה חלפן זי"ע. כאשר נפטרו עליו רבותיו, התחיל להנהיג קהלתו בעיר קאצק שעל שמה נתפרסם, ורוב ימיו תבע מאנשיו חריפות ואמיתיות בעבודה.

רבינו היה מפורסם בחריפתו הבלתי מצויה, והיה גאון מופלג איש אלקים, גדול תקפו וגבורתו ראו אלפי תלמידיו שנהנו מאורו הגדול, והרבה מצדיקי דורו התכופפו כלפיו כעבדא קמא מרא, והרבה גוי"צ היו תלמידיו ובראשם גיסו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע הרה"ק ר' יהודה לייב איגר מלובלין בעל אמרי אמת זי"ע הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע וכן הקדושים הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטנין זי"ע הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל אב"ד ביאלע זי"ע, מחתנו הרה"ק ר' צבי הירש דישקס מאפאטשענע זי"ע, הרה"ק ר' זאב וואלף לאנדא ראש שלשלת סטריקוב בעל זר זהב זי"ע, ושאר צדיקי דורו היו תלמידיו. מכל מקום אמרו עליו שהוא העניו השפל ביותר בדורו.

פעם אחת שאל הרה"ק ר' יעקב אריה גוטרמן הזקן מראדזימין בעל ביכורי אבי"ב זי"ע את רבינו הקושיא מפורסמת: ראה אנוכי נתן לפניכם היום בְּרַכָּה וְקִלְקָה (מפרש ראה ייא"כ) שלשון ראה הוא לשון יחיד ונתן לפניכם לשון רבים! וענהו רבינו: מה חידוש בדבר, נתינת התורה שוה היא לכל איש

ע"ה בת הרה"ק ר' משה ליפשיץ מווארשא הנקרא ר' משה חלפן זי"ע. כאשר נפטרו עליו רבותיו, התחיל להנהיג קהלתו בעיר קאצק שעל שמה נתפרסם, ורוב ימיו תבע מאנשיו חריפות ואמיתיות בעבודה.

רבינו היה מפורסם בחריפתו הבלתי מצויה, והיה גאון מופלג איש אלקים, גדול תקפו וגבורתו ראו אלפי תלמידיו שנהנו מאורו הגדול, והרבה מצדיקי דורו התכופפו כלפיו כעבדא קמא מרא, והרבה גוי"צ היו תלמידיו ובראשם גיסו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע הרה"ק ר' יהודה לייב איגר מלובלין בעל אמרי אמת זי"ע הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע וכן הקדושים הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטנין זי"ע הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל אב"ד ביאלע זי"ע, מחתנו הרה"ק ר' צבי הירש דישקס מאפאטשענע זי"ע, הרה"ק ר' זאב וואלף לאנדא ראש שלשלת סטריקוב בעל זר זהב זי"ע, ושאר צדיקי דורו היו תלמידיו. מכל מקום אמרו עליו שהוא העניו השפל ביותר בדורו.

פעם אחת שאל הרה"ק ר' יעקב אריה גוטרמן הזקן מראדזימין בעל ביכורי אבי"ב זי"ע את רבינו הקושיא מפורסמת: ראה אנוכי נתן לפניכם היום בְּרַכָּה וְקִלְקָה (מפרש ראה ייא"כ) שלשון ראה הוא לשון יחיד ונתן לפניכם לשון רבים! וענהו רבינו: מה חידוש בדבר, נתינת התורה שוה היא לכל איש

ע"ה בת הרה"ק ר' משה ליפשיץ מווארשא הנקרא ר' משה חלפן זי"ע. כאשר נפטרו עליו רבותיו, התחיל להנהיג קהלתו בעיר קאצק שעל שמה נתפרסם, ורוב ימיו תבע מאנשיו חריפות ואמיתיות בעבודה.

רבינו היה מפורסם בחריפתו הבלתי מצויה, והיה גאון מופלג איש אלקים, גדול תקפו וגבורתו ראו אלפי תלמידיו שנהנו מאורו הגדול, והרבה מצדיקי דורו התכופפו כלפיו כעבדא קמא מרא, והרבה גוי"צ היו תלמידיו ובראשם גיסו הרה"ק בעל חידושי הרי"ם מגור זי"ע הרה"ק ר' יהודה לייב איגר מלובלין בעל אמרי אמת זי"ע הרה"ק ר' חנוך העניך הכהן מאלכסנדר זי"ע וכן הקדושים הרה"ק ר' יחיאל מאיר מגאסטנין זי"ע הרה"ק ר' משה יחיאל מיכל אב"ד ביאלע זי"ע, מחתנו הרה"ק ר' צבי הירש דישקס מאפאטשענע זי"ע, הרה"ק ר' זאב וואלף לאנדא ראש שלשלת סטריקוב בעל זר זהב זי"ע, ושאר צדיקי דורו היו תלמידיו. מכל מקום אמרו עליו שהוא העניו השפל ביותר בדורו.

כולל שומרי החומות
בידקת רבי מאיר בעל תוס'
 מאנסי - סקוויא 845-352-9400
 וויליאמסבורג 718-243-2405

נער עקט די רבי מאיר בעל תוס' פושיקע ביי יעדע געלעגנהייט סגולה לפירות רפואות וישועות וכל מיני דעות

די גרעסטע סגולה לכל ענינים איז צי טיהן לטובות נשמת צדיקים, פאר בלויז \$18 קענט איר האבען די זכות היום פאר הצלחה בכל ענינים, אדער לע"נ אייערע קרובים וכד' און פאר \$26 די זכות היום איבער די וועלט וואס ווערט געזעהן ביי טויזענטער מענטשען א יעדען טאג רופט שוין **845-459-2030**

צו באקומען טעגליך די יארצייטען אימעלט צו **mosdoss@Gmail.com**

הל' לא דצדיקיא

היום דינסטאג פרשת משפטים כ"ג שבט חל היארצייט של הרה"ק

די מיטעלע רב מבעלזא רבי יהושע ב"ר שלום זי"ע

נסתלק לגנזי מרומים כ"ג שבט תרנ"ד זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הרה"ק רבי יהושע רוקח מצעזא, הנקרא בצר מיטצאלר רב זי"ע א, אחי הרה"ק ר' משה מקאלוב זי"ע ורה"ק ר' יהודה זינבא מאומם זי"ע. נאנץ בשנת תקפ"ה לאב"ו הרה"ק ר' אלום רוקח הסר אלום מצעזא זי"ע א ראם השלפת, בן הרה"ק ר' אלעזר מצעזא זי"ע נ' ונכר להנה"ק ר' טארנוס הא'ו בצא אונר הכנזר זי"ע ומה"ק ר' אלעזר רוקח בצא מצעזא רוקח מצעזא זי"ע הנה"ק ר' גפתי' הכהן בצא סמיכת תכמים מפראנקפורט זי"ע, ואמא הרבנית המפורסמת

הרבנית מרת מאכה צ"ה בת הרה"ק ר' ישכר בער אב"ד צקאהל זי"ע

הגיע להכרה זו רק אחר שעבר את כל התלאה הרבה, ומכורה מציאות חייו הכיר " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! , אך מהרי" השריש עניין זה מעיקרא, קודם שיצטרכו להגיש זאת על בשרם בצרות וייסורים, אלא מיד יכירו וידעו שכל הקורות אותם תלויים ועומדים

ברצון ה' . (באר הפרשה)

גאוני דורו אמרו עליו שקיים ג' עמודי העולם בשלימות. פ"א כשהיה רבינו חולה, נדמן לעיר צאנז מחמת שמחה במשפחה, באותה עת יצא לאור הספר הקדוש זכרון זאת מהרה"ק ר' יעקב יצחק הורוויץ החוזה מלובלין זיע"א, הגיע הרה"ק ר' חיים האלבערשטאם הדברי חיים מצאנז זיע"א לרבינו ושיבח בפניו את הספר, בכל העת דיבר הרה"ק מצאנז לתוך פיו של רבינו, ורבינו נשף לתוכו הדיבורים הקדושים והבל פיו של הרה"ק מצאנז, ומזה חלה ונתרפא מחוליו.

בחדש שבט שנת תרנ"ד נסע רבינו לדרוש ברופאים ולעבור ניתות בעיר הבירה ווען. קודם עברו את הניתוח כתב צוואה, וצויה שיסגרו ויתתמו אותה, ושימסרו זאת לידי הגה"ק רבי דוב בעריש הכהן ראפאפארט אב"ד ראוא בעל דרך

המלך (פטירת רבינו הקדוש מבעלזא)

הניתות עבר בשלום, אולם הרה"ק מבעלזא נחלש מאוד. כעבור כמה ימים הפציר מאד באנשי ביתו ומלווי להשיבו חזרה לבעלזא. כשהבחינו שבנפשו הוא לעזוב את ווען בהקדם האפשרי, סדרו עבורו מטה בקרון רכבת ובלוי רופא יצאו לדרום חזרה לבעלזא. בעודם בדרך יצאה נשמתו הטהורה לגנזי מרומים כבן שבעים שנה ביום ג' פרשת משפטים כ"ג שבט בשנת תרנ"ד.

וסיפר הרה"ק ר' אלחנן היילפרין אב"ד ראדומישל זי"ע: ששמע בנו של מהר"ש ענגיל זי"ע כי בליל הסתלקותו של הרה"ק ר' יהושע יעל מבעלזא זי"ע חלם הגה"ק ר' יוסף ענגיל ראב"ד קראקא זי"ע שמולכינן ארון מעוטף שחורים, ועליו כתוב ויהי בנוסע הארון, (פרשת בהעלותך י" ליה) ולמחרתו נודע לו מהסתלקותו.

חסידי בעלזא שרצו לקבור את רבינו בעיר בעלזא, הוכרחו להעבירו בגבול, ע"כ הושיבו את רבינו ברכבת מלובש בבגדיו כאילו הוא חי, וכך הביאו לבעלזא, וכבוד גדול עשו לו במותו, והובא למנוחות ליד ציון אביו הק זי"ע בעיר בעלזא. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

סגולה לשמחה

הרה"ח ר' הערשעלע קרוגער ע"ה סיפר שבימי ילדותו היה שרוי במרה שחורה, והלכה אמו עמו אל הרה"ק ר' יהושע רוקח מבעלזא זי"ע, וביקשה מהרה"ק שיהיה בנה בשמחה. אמר הרה"ק: שילמדו ספר פני יהושע, כי ספר פני יהושע מסוגל לשמחה.

וספרי, בנגלה ובנסתר וכ"ו, וכמעט שאין למעלה הימנו בדורונו, על כן חלקתי לו את כל הכבוד הזה. והמשיר רבינו: ועתה בני אם תבוא ותשאלני, אם כה רבה למדותי וגאונותי של יהודי זה מדוע איננו יושב על כס הרבנות בעיר הגדולה ווארשא? אשיבך לאמר " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! [אם אין הקב"ה רוצה להגדיל ולרומם שם תפארתו של אדם, אזי לא יעלה לגדולה אפילו אם הוא גאון הגאונים] ואם תאמר, אף שלא נעשה לרב גדול ומפורסם בכל העולם כולו, מדוע לא מינהו לכל הפחות להיות רב באחת העיירות הקטנות בפולין או בגאליציא? על כן אענה ואומר " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! . ואם תרצה להוסף לשאול, אכן לרב בישראל לא העמידוהו משמיה, אך לכל הפחות היה מן הראוי לעשותו לראש ישיבה, או אפילו שוחט או כל שאר שררות שבקדושה, אף כאן אענה ואומר " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! . ואם תכביר ותשאל מדוע אינו משתכר לפחות ככל יהודי פשוט בפרנסה כדי לחם לפי הטרף, אף כאן אתרץ " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! .

לאחר ימים ושנים כשיספר מהרי"ד האי עובדא סיים ואמר: הלא לאבי זי"ע היתה חבורת היושבים [שישבו בבית מדרשו ועסקו בתורה ועבודה יומם ולילה] שאשא כל עול פרנסתם היה על שכמו, ומדוע לא עלה בידעו של אבי להכניס את העני הלז בין היושבים וליתן לו לחם חוקו? אלא אף בזה " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! . סיפור זה סיפר הגה"ק ר' ישכר שלמה טייכטאל בעל המשנת שכיר הי"ד זי"ע והוסף על כך: שפעם אחת איקלע לעיירה אחת במזרח אייראפע, וראה שם אחד ממכיריו, זקן מופלג היושב ומקבץ נדבות בכדי לספק לעצמו לחם לאכול ובגד ללבוש, ניגש אליו הגרי"ש ותמה באזניו: הרי מע"כ עסק כל ימיו לפרנסתו, ואכן מזונותיו היו מצויין לו בריוח, ומדוע לא עלה על דעתו להניח מעט ממשכורתו למשמרת לימי זקנה, שיוכל להתפרנס בכבוד גם באלו הימים? ענה אותו זקן: אכן ימים רבים הנחתי למשמרת ממשכורתי, והצלחתי לאסוף סכום נכבד ביותר, ברם, את כל הממון השקעתי בעסקיו של חתני, וזה הפסיד את כל רכושו הגדול לפני זמן קצר. ונמצא שכל עמלי ויגיעתי לאסוף ממון ודמים לימי הזקנה עלו בתוהו, ועתה אני יושב בקרן זוית ומקבץ פרטה לפרוטה, אבל זאת אוכל להעיד נאמנה כי אינני שבור כלל ממצבי זה, אלא מקבל אני על עצמי גזירת שמים באהבה, בידועי " אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט!

נענה הגרי"ש ואמר: בתחילה נשתוממתי כשעה חדה היאך הגיע יהודי פשוט זה להכרת אמונה איתנה כמו של הרה"ק המר"י מבעלזא זי"ע לעמוד במצב כזה ולומר: אז דער אויבערשטער וויל נישט - איז נישט! אמנם אחר כמה רגעים באתי לכלל הבנה שעדיין יש מרחק רב בין אמונתו של הרה"ק המהר"י לאמונת יהודי זה, כי הוא נתנדב היום לע"נ הר"ר אייזיק ב"ר זאב ע"ה נפטר כ"ג שבט תרע"ח תנצב"ה

לאחר שנולד רבינו אמר אביו הק' להרבנית: א גרויס קינד איז אונז געבוירען וואס ער וועט פארשיינען די וועלט מסוף העולם ועד סופו. ופעם אמר על רבינו שהיה רוח חכמה כיהושע בן נון ע"ה.

בילדותו כבר ראו עליו גדולות ונצורות, כאשר פעם ראוהו מלמדו עומד על מדריגות בית אביו ופתו בידו, ומילל בכבי, שאלו המלמד למה אתה בוכה, אמר רבינו מכיון שהוא רעב ורוצה לאכול, אמר לו המלמד תמינהי עליך הרי פיתך בידך לך אכול בשמחה לחמד, ענה לו רבינו אבי הק' לימד אותי שאם האדם רעב ורוצים לאכול אין אוכלים, ע"כ איני יכול לאכול כעת.

רבינו היה תלמיד מאביו הק' זיע"א, ואמר שאינו צריך ליסוע לעוד צדיקים כי הכל למד מאביו הק'. פעם שאל מאביו: איך שייך לבקש רפואה, הלא התכלית הוא שיהיה "חולת אהבה"? והשיבו אביו הק': שמתפללים שהשי"ת ירפא חולת אהבה, היינו הצמאון וההשתוקקות כעת להשי"ת, וממלא ריהו צמאון וחולת אהבה מחדש. ופירש בזה רבינו הכוונה: "נפשי חולת אהבתך" (פיוט ידד נפש מבגל החרדים) היינו שחולה אני על אהבה שאינה בשלימות, לפיכך אנא א-ל נא רפא נה לה', שתהיה לנו אהבת השי"ת בשלימות..

וכשהגעו רבינו לפרקו נשא להרבנית הצדקות מרת רבקה מרים ע"ה בת הרה"ק ר' שמואל אשכנזי זי"ע בן בנו הגה"ק ר' משה אפרים אב"ד קאליש זי"ע. ובזוו"ש נשא הרבנית הצדקות מרת שרה מירל ע"ה בת הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל מבזיליא אשכנזי זי"ע בן הרה"ק ר' שמואל אשכנזי זי"ע

רבינו היה גאון וקדוש ישראל ועבודתו היו בדביקות ונפלאה, כל ימיו הקדיש עבור הכלל והפרט, והיה דואג לכל צרכיהם בפועל ממש לכל ענייני, תמיד אזר כגיבור חלצו לחרום מלחמת קודש על התורה ועל העבודה, עמד כצור חלמיש נגד המפריעים שרצו לעשות פצרות בעם, ועמד רבינו נגדם כארי יתנשא, לפניו חף לא יבא, כמו"כ יסד את חברת מחזיקי הדת שהציל רבות בעמני ישראל, ביחד עם ריעו הגה"ק רבי שמעון סופר מקראקא זיע"א.

אלפים השכימו לפתחו, וראו אצלו ישועות ורפואות באופן נשגב, והיה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות ממש כאב את בנו.

סיפר בנו הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע שפעם נכנס לקדוש פנימה אל רבינו אביו עני בן טובים, ורבינו חלק לו כבוד גדול בבואו ובצאתו והשתעשע עמו במילי דחכמתא, ואף ליווה בדרך יציאותו מביתו נאווה קודש, המרי"ד שראה כל זאת שאל את אביו רבינו: מי הוא זה ואיזה הוא אשר חלק לו כבוד רב כל כך? ענהו לו רבינו: אביון זה המחזר על הפתחים הריהו אחד מגדולי הגאונים שבדורנו, כל שבילי דאורייתא נהירין ליה, והוא בקי בכלי בירושלמי מדרש ומכילתא, ספרא

נתנדב היום לע"נ המקבל הרה"ק ר' יעקב חיים ישראל רפאל בן יצחק ושרה אלפייה בעל רי"ת ליצחק זי"ע נסתלק כ"ג שבט תרע"ו תנצב"ה

הל' לא דצדיקיא

נתנדב נמיני הרסיק די חנוכה הנגדל פאר יום
הדרימט צום נמיני הרסיק די יסדר גבר פאר יום
הדרימט צום נמיני חנוכה הרסיק די חנוכה
סיים פאר חנוכה פאר חנוכה צום נמיני הרסיק די
חוקים תורה פאר חנוכה פאר חנוכה צום נמיני הרסיק די
יום חנוכה הרסיק די חנוכה הנגדל פאר יום

היום מיטזואך פרשת משפטים כ"ד שבט חל היארצייט של הרח"ק משידל אונצא ביאלעברזיג

רבי נתן דוד ב"ר שרגא יאיר זי"ע

נסתלק לגזי מרומים כ"ד שבט תרע"ט זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הר"ק רבי נתן בן ראביטאוויטש ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל נפ"ק ב' אדר א' ה'תקכ"ד
ב' אדר א' ה'תקכ"ד ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל נפ"ק ב' אדר א' ה'תקכ"ד
ר' יצחק הנקרא 'ון' הקרוי מפרשיסחא ז"ל ב' אדר א' ה'תקכ"ד ר' יצחק הא"י ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל
הה"ק ר' ברוך הא"י ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל
אמצא ארצל'ן מסאמא ז"ל ב' אדר א' ה'תקכ"ד ר' אשה ז"ל מסאמא ז"ל ב' אדר א' ה'תקכ"ד ר' יוסף ז"ל
אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל
הה"ק ר' אברהם אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל
אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל אב"ד אשכנזי ז"ל

רבינו היה כמו אביו גדול בתורה בנגלה ובנסתר איש קדוש מאוד עניו וחסידי בורח מן הכבוד ושנא את הרבנות כמו זקנו הרח"ק ר' ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע רבינו התעורר בזקנותו והיה לומד בעל פה. ונודע בכשרונו המוזיקלי והלחין ניגוני חסידים. וסיפר על זקנו: לאחר פטירת אביו הרח"ק היהודי מפרשיסחא זי"ע עברה ההנהגה אל הרח"ק ר' שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע, והר"ר ירחמיאל זי"ע כידעה הצניע עצמו במשך ארבע עשרה שנה ולא נטה לקבל את ההנהגה, ולפרנסו התעסק במלאכת השענות. ואחר פטירת אביו רצו האנשים ליתן לו פידין ולקבלו לרבי, אבל הוא סירב, ומי שבא אליו אז מתלמידי אביו זי"ע לבקשו על ככה שיקבל עליו הרבנות חטף עליו קרדום, שהי' מונח בביתו כדי לאיים עליו ואמר לו בהתראה ואזהרה: ברח לך, כי אמרו חז"ל: (ברכות נ"ח- בעובדא דרב שילא ועיין רשי"י: שמקור הלכה זו הוא מפרשת משפטים הבא במחלת) הבא להורגך השכם להרגו, ולהיות אדמו"ר הוא הריגת הנפש רח"ל ולא קיבל עליו אז. לבסוף אחר כמה שנים קיבל עליו להיות מנהיג והי' פועל ישועות בקרב הארץ. וכן נהג רבינו שלא נתן הסכמה מטעם הכמוס רק זאת צוה לכתוב שיקח אי"ה בל"ב את הספ"ק ונתן מעות קדימה והי' מברך את המו"ל שחפץ ה' יצליח בידו. פעם בכ"ו כסלו שבת חנוכה בעת שישבו על שלחנו הטהור הרבה אנשים מחסידי קאזניץ של הרח"ק ר' אלעזר זי"ע שהי' אז יום הילולא שלו אמר: בפרשת תולדות כתיב וישב יצחק ויחפר את בארות המים וגו' הנה העיקר הוא מה שיקבל החסיד מרבו הראשון ואז בבואו אחריו להרב השני יוכל לעורר בו את היראת שמים אשר קיבל מכבר ונתוסף בו ביתר שאת. וזאת נרמז בפסוק הזה: וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו, הכוונה היינו שחפר את העבדות אשר חפר אברהם אבינו. לזה כתיב בפרשה זו ויזרע יצחק וגו' וימצא מאה שערים היינו שנתוסף להם העבודת ע"י שמצא מה שחפר בה אביו.

מקום נחלתו בביר

מילא מקומו אך שב למקום זקנו לשילובצא, ובה כהן כאב"ד והנהג את העדה ביד רמה כשבע שנים משנת תרע"ב עד שנת יום הסתלקתו לגזי מרומים כ"ד שבט שנת תרע"ט. כזקיניו הקדושים אף הוא לא האריך ימים. נשאר אחריו בנו הרח"ק ר' חיים ישראל שלום יקותיאל משידלובצא זי"ע. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן. מתורתו של רבינו זי"ע
במס' בבא בתרא צ"א: אר"ח בר רבא אמר רב אותו היום שנפטר אברהם אבינו ע"ה מן העולם עמדו כל גדולי אוה"ע בשורה ואמרו אוי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי לו לספינה שאבד קברינטא. ויש להבין למה המשילו אותו למנהיג העולם ולמנהיג הספינה? וי"ל כי כונתם היה להגדיל את גודל האבדה שאבד מהם, כי מצינו בין הצדיקים יש שעובדים עבור הפרט לבד, ויש שעובדים עבור הכלל לבד, ויש צדיקים שעובדים עבור הכלל והפרט. ואצל אאע"ה מצינו שעבד עבור כלל העולם כדברי המדרש רבה פרשת לך: שהי' הולך ממקום למקום להפיץ אחדותו ית"ש בכל העולם והי' רוצה בטובת כל העולם כולו, וגם הי' משתדל לטובת הפרט כמו שמצינו בתורתנו הקדושה: ואת הנפש אשר עשו בחרן שהכניסם תחת כנפי השכינה. וממילא יוצדק לפי זה שהמשילו אותו למנהיג העולם, ר"ל שהיה משתדל לטובת כל העולם בכלל, ולקברינטא של ספינה שמנהיג רק את הפרט. כן היה כ"ק אבי אדמו"ר זצ"ל עד הרגע האחרונה לא אז מתוף רעיונו צרות הכלל והפרט.

אידן האבן שוין געזעהן ישעות מיטען מנדב זיין א טאג אדער א חודש דעם הלולא דצדיקיא, רופט שוין צו מנדב זיין אין א שטאט אבער איבער די גאנצע וועלט הזכות הצדיקים וועט זיכער מגין זיין פאר אייך עב"ג בב"א
רופט 845-459-2030

נתנדב היום לע"נ הר"ר אהרן אלעזר ב"ר שלמה ז"ל תנצב"ה

הל' לא דצדיקיא

היום דאנערשטאג פרשת משפטים כ"ה שבט חל היארצייט של הגה"ק בעל אור ישראל מזוילנא

רבי ישראל ב"ר זאב זי"ע הנקרא ר' ישראל סאלאנא

נסתלק לגנזי מרומים כ"ה שבט תרמ"ג זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נב'טו' ה'תק"ק רב' ישראל ז'פ'קין בעל אור ישראל מוילנא הנקרא ר' ישראל סאלאנא זי"ע נ'טו' ו' מרחשון שנת תק"ג בעיר זאנער אמ"ל ה'תק"ק רב' זאב ווארף ז'פ'קין ז'ט"ג זאנער גאנצ'יגן טעגל בעל הקמות בן ארי זי"ע וואמו הצניקת מרת אמה ע"ה בת ה'תק"ק ר' יצחק זי"ע ע"ה

והנה בעבור שלא רצה רבינו להיות ר"מ בישיבה שלמדו חול, היו נרדף מהמלכות רוסיא, והלך נע ונד.

רבינו היה ידוע כאדם ללא חת, אדם עם תעוזה עצומה, כשפצצה מגיפת הכולירע בוילנא פסק רבינו כי מותר ואף חובה לאכול ביום הכיפורים, הרבה אנשים הזדעזעו מעצם הרעיון וחלק גדול מרבני האיזור לא הסיכמו עמו בלשון המעטה, אך רבינו לא שם ליבו לכל אלו וביום הכיפורים עלה לבימת הבית כנת כשבידו עוגה ברוך בקול רם 'בורא מיני מזונות' ואכל לעיני כל הקהל. רבינו אף התיר לחלל את השבת בשביל החולים, ושלח את תלמידיו מהישיבה תוך כדי הבטחה מפורשת שאם יעסקו בעזרה לאותם חולים לא ידבקו הם במחלת הכולירע שהייתה ידוע כמגיפה נוראית ומדבקת, ואכן אף לא אחד מתלמידיו שעסקו יומם וליל והיו עם החולים במגע פיזי, אף לא אחד מהם נדבק במחלה.

בשנת תרמ"ב שב רבינו לעיר קניגסברג, בחורף חלה רבינו ובערב שבת קודש כ"ה שבט שנת תרמ"ג נסתלק לגנזי מרומים, ומנוחתו כבוד בעיר קניגסברג, כהיום קלינינגרד שברוסיה. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן מאמר בשם רבינו זי"ע

כל עוד הנר דולק, אפשר לתקן!

התורה יש ללמוד מיט א גיפט [עם סערה כארס של נחש]

יותר קל ללמוד את השם כולו מאשר לתקן מידה אחת!

אין חובת האדם אופטאהן אלא טאהן! [לא דורשים לפעול אלא לעשות] (מסכת נב)

פעם אחת בא לפני רבינו אדם שהתאונן לפניו שאינו יכול לישון בלילה ונשקפת סכנה גדולה לבריאותו, ובעיקר לעצבי ההולכים ונמתחים עד שלא ידע את נפשו. ענה לו רבינו תוך כדי דיבור: להפך, הרי אתה איש מאושר ומוצלח מאד מאד, הלא יכול אתה להיות נעור כל הלילה וללמוד תורה באין מפריע, ואם כן, "אשריך" (המאורות הגדולים)

פעם נכנס לרבינו יהודי אחד ופיו שאלה כואבת: בנינו נגרו לאמריקה ורח"ל פרקו שם מעליהם על מצות, מחללים שבתות ואוכלים נבלות וטרפות, והנה הם שלוחים אותנו כסף לתמך בו, האם נכספם מותר? השיב לו רבינו: לפי דברך רק מצוה אחת נשארה עדיין בידם, מצות כבוד אב, האם גם אותה ברצונך לשלל מהם? (דמיונות הוד)

צו באקומען טעגליך די יארצייטען אימעלט צו
mosdoss@Gmail.com

ולפשט במעשיהם כדי להעביר את רע הגזרה. אל רבינו שכהן באותה תקופה כראש ישיבה בוילנא, הגיע אדם, וסיפר: שבבתו של פלוני נעשים מעשים אשר לא יעשו, אולי בשל כך פרצה המגפה האזור! הכיר רבינו בעומד לפניו שגם מעשיו שלו זקוקים לתקון, וכה אמר לו: את המצורע שלחו מחוץ לשלשה מחנות, כי לפי דברי חז"ל (מסכת ערכין ט"ז) צרעת באה על חטא לשון הרע, אסור לשון הרע, אינו בגלל הפצת דברי שקר, אלא, משום שמחפשים חטאים אצל הזולת, ורק אצל הזולת, אומרים לבעל לשון הרע כזה: אם אתה אמן כה גדול, למצא חטאים צא מחוץ למחנה התבודד עם עצמך, שם כבר תמצא את חסרונותיך ואת עוונותיך, אותם, עליך לשפר ולתקן. (מאורי הגולה)

בשנת תרי"ז עבר רבינו לעיר קניגסברג שבגרמניה (כהיום רוסיא) בהשתדלותו יצא לאור כתב העת "תבונה" מלאים בחידושי תורה ושיחות מוסר. בשנת תרל"ט חזר רבינו לקובנא שבליטא שם ייסד רבינו כולל.

משנת תרי"ח סובב רבנו על ציר גרמניה, רוסיה, ליטא וצרפת גם במערב אירופה, כאשר בכל מקום הוא מפיץ את תנועתו תנועת המוסר ומעמיד תלמידים, ומהם תלמידים גאוניים וצדקים ובתוכם הגה"ק ר' שמחה יוסל מקעלס הנקרא הסבא מקעלס זי"ע והגה"ק ר' יצחק בלאזער אב"ד פעטערבורג זי"ע והגה"ק ר' נפתלי אמסטרדאם הנקרא בשם נפתלי מתמיד או נפתלי פעמון זי"ע, והגה"ק ר' מאיר מיכל ראבינאוויץ מו"ץ ווילנא ואב"ד שאט בעל המאיר לעולם זי"ע. וכאשר הרגיש רבינו שתפקידו הישגם במקום כלשהו מיד ארז את חפצו והמשיך הלאה.

ובהתחלה הקים רבינו בתי מוסר, ישיבת מוסר' בהם יכול כל יהודי להכנס אפילו לדקות מועטות ולשמע או אפילו לומר דיבורי מוסר, וכמו כן יסד בכל מקום בתי מדרשים שלומדים מוסר בעיון ובדיוק, והוא המציא ניגון ללימוד המוסר המשבר את הלב ומכניע היצר, ועל ידי זה רבים השיב מעון ההשכלה, ומכניס רבים תחת כנפי השכינה, דרשותיו בוערים מאש קודש ונמש לב שומעיו. אך לאחר זמן מה הדבר נכשל, אז החל רבינו להתמקד יותר בישיבות,

רבינו דרש כי בחורי הישיבות יפנו מסדר לימודם למען לימוד מוסר דבר שגרם להתנגדות חריפה על רבינו ועל תנועתו, שנים רבות נמשכה המחלוקת על רבינו אך אט אט נחלשה וכמעט נשכחה, ברוב הישיבות בעולם הליטאי נכנסו לימודי המוסר כחלק מסדרי הלימוד, רבינו העמיד המוני תלמידים שהמשיכו את דרכו זו ושיטת המוסר התפצלה כשהידועות שבהם היא שיטת ישיבת קלם, ישיבת נובהרדוק וישיבת סלבודקה.

רבינו היה גאון אמתי תפארת ישראל צדיק יסוד עולם, לחם מלחמת ה' נגד החדשים המשכילים, היה בורח מה הכבוד ומאס הרבנות.

מגיל צעיר היה נחשב ובעל שכל הישר חריף ותפסתו המהירה. והיה נקרא העילוי מזאנער ולא רק בזכות כשרונותיו ושכלו החריף אלא בשביל התמדתו.

וסיפר על רבינו שלא רצה להפסיק מלימודו והיה לומד ולומד עד שכלו לו כוחותיו ונרדם. (ישמרו דעת עקב)

היה תלמיד מאביו הקי' וכשהיה בן י"ב שנה נסע ללמוד בישיבת סאלאנט אצל הגה"ק ר' צבי ברוידא אב"ד סאלנט זי"ע ואצל הגה"ק ר' יוסף ביניש מסאלנט זי"ע תלמודו של הגה"ק ר' חיים מוולאשין זי"ע שקירב את רבנו והחזיר בו את שיטת המוסר, רבינו אף דגל בשיטה זו ודרכה לחם בהשכלה בעוז. רבו ר' צבי ברוידא זי"ע חיבב מאד את רבנו.

ומסופר כי פעם אחת בעת שישב רבי צבי זי"ע ולימד את רבנו תורה בא אליו חברו שהיה אף הוא רב גדול והתפלל לראות את הר"ר צבי זי"ע מלמד ילד, וכי נעשית מלמד דרדקי שאלו בתימהון? השיבו הר"ר צבי: ילד זה אינו דרדק כלל וכלל כי אם אלפסי קטן, בקי וחריף בש"ס ופוסקים!

בגיל י"ד בשנת תקפ"ד נישא להרבנית הצדיקת מרת אסתר פיגה ע"ה בת הגה"ק ר' יעקב הלוי אייזנשטיין מסאלאנט זי"ע הנקרא ר' יענקלע יענטעס מנזע השל"ה הקדוש זי"ע. עוד באותה שנה חיבר רבנו קונטרס חידושי תורה ובעצתו של רבו הר"ר צבי זי"ע שלח את הקונטרס להגה"ק ר' עקיבא איגר אב"ד פאזנען בעל גליון הש"ס זי"ע בכדי שיחווה דעתו עליה, אך הגה"ק ר' עקיבא איגר זי"ע לא שלח תשובה חזרה, לימים הזדמן יהודי מסאלאנט לפוזנא מקום שבתו של הגה"ק ר' עקיבא איגר זי"ע, על פי בקשת הר"ר צבי זי"ע נכנס אותו יהודי לדרוש בשלומו של הר"ר עקיבא זי"ע מששמע הר"ר עקיבא כי יהודי זה בא מסלנט סיפר לו כי לפני זמן מה קיבל קונטרס מופלא שכולו גאונות מבחור בשם ישראל מסלנט והר"ר עקיבא זי"ע נמוע מלהשיב לו כפי המגיע לו מפני שהיה תמוה בעיניו למה פנה אליו ממרחקים כאשר בערו שוכן כבוד צדיק וגאון כהגה"ק ר' צבי ברוידא ולכן חשב הר"ר עקיבא כי כוונתו של אותו בחור אינה אלא לנצל את תשובתו כדי להתנצח עם עם הגאון ר' צבי, אך לאחר ששמע הר"ר עקיבא איגר כי אותו בחור אינו אלא תלמידו של הר"ר צבי השיב לו בכל הכבוד הראוי לו.

בשנת תרי"ב נקרא ווילנא לר"ם בעוד שהיה שם הגה"ק ר' מרדכי מעלצער זי"ע.

בשנת תר"ח פרצה בוילנא ובעירות סביבתה מגפת חולירע שהפילה חללים רבים רח"ל, כרגיל בשעת צרה החלו הכל לחפש אחרי חטאיהם

תגנדב היום לע"נ הרבנית יענטא בת הר"ר מרדכי הלוי ע"ה נפטרה כ"ה שבט תרצ"ט תנצב"ה

הל' לא דצדיקיא

תנודב נמינ דרסיק די תנודב תנודב פיר יוסף
הרומבוס זייט נמינ דרסיק די יוסב פיר יוסף
הרומבוס זייט נמינ דרסיק די יוסב פיר יוסף
סיים פיר תודבי כלי תשחבס זייט נמינ דרסיק די
הקוב תליר פיר תנודב כלי תשחבס זייט נמינ דרסיק די
יום תנודב תשחבס

היום פרייטאג עש"ק פרשת משפטים כ"ז שבט חל היארצייט של הגה"ק בעל טורי זהב אב"ד אוסטראה לבוב רבינו דוד ב"ר שמואל הלוי זי"ע

נסתלק לגנזי מרומים כ"ז שבט תכ"ז זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

רבינו הגה"ק מן רבינו צוב האוי זי"ע אצל הטורי זהב, נאז עשת ט"ז עיר אצמ"ר אב"ד הקצין הגה"ק רבי שמואל האוי זי"ע ואמא
בת הגה"ק רבי יצחק אצמ"ר אב"ד אצמ"ר זי"ע

במשך כ"ב שנים, בשנת ת"א נתקבל לאב"ד דק"ק אוסטראה. שם ישב על מי מנוחות והרביץ תורה לתלמידים ובשנת ת"ו הוציא חיבורו הגדול טורי זהב על טושי"ע יו"ד. בפרוע פרעות דשנות ת"ח ות"ט נדד רבינו בגלות אחר גלות ביחד עם כל בית ישראל, ורק בשנת ת"י"ד זכה לחזור אל המנוחה ואל הנחלה כאשר נתקבל לאב"ד דק"ק לבוב, נתגדל שם כבודו והיה אצלו תורה וגדלה במקום אחד, שם זכה להעמיד תלמידים גדולים פארי הדור גאונים מובקים ומהם הגה"ק ר' שמואל הלוי אב"ד באמהערג בעל נחלת שבעה זי"ע והגה"ק ר' ישראל מטרנפאל אב"ד לויצק זי"ע הגה"ק ר' מנחם מפוזנא אב"ד וענגראב בעל צנצנת מנחם זי"ע בן חוגרו הגה"ק ר' יהודה אריה לייב אב"ד מיץ בעל שאגת אריה זי"ע ועוד תלמידים הרבה אין מספר חוץ ממה שרבינו חיבר ספרו המפורסם ט"ז על שו"ע, חיבר גם כן ספר דברי דוד על התורה. רבינו נסתלק ועלה למרומים ביום כ"ו שבט תכ"ז ומנוחתו כבוד בעיר לבוב. ועל פי עדותו של הגה"ק בעל שואל ומשיב מלבוב זי"ע קרה מקרה בימיו, שנפתח קבר רבינו זי"ע ומוצאו אותו שלם בגופו ולבושו, ולא שלט בו תולעה ורימה, וכאיש אלקים דמה.

שלושה בנים היה לרבינו הגה"ק ר' מרדכי הי"ד והגה"ק ר' שלמה הי"ד שנהרגו על קדח"ש עוד בחיי אביהם רח"ל בשנת תכ"ד ובנו השלישי הגה"ק ר' ישעיה זי"ע. זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מתורתו של רבינו זי"ע
אל תרגזו בדרך: אל תתעסקו בדבר הלכה, פירוש מידי דצריך פלפול ועיון עמוק. אבל לימוד פשוט חיוב היא ומקרא מלא הוא ובלכתך בדרך (דברים ו' ז') וארז"ל שנים שהיו מהלכין ואין ביניהם דברי תורה וכ"ו (פרק ג' אבות), וע"כ אמר כאן: אל תתעסקו דלשון עסק שייך בדבר שיש בו טורח. ובהו מתוך קמ דאיתה (בראשית רבא פרק צ"ד): אל תעמידו עצמכם מדברי תורה, דהיינו מפשוטי דברי תורה. וזה נלמד מן הדיוק מדהקפיד על חלק הפלפול דוקא שאמר אל תרגזו בדרך ש"מ שלא רוגז ילמדו עכ"פ. והא דלא רמר יעקב כן לבניו? נראה דהמעשה היה כן לפני יוסף בשעת פטירתו ממנו שהיה להם פלפול ביחד, וע"כ אמר להם שבדרך לא יהיה להם פלפול. (דברי זהב)

בבית בחור אחד שתמיד מבלבל אותו בדיבוריו, הוא כתב זאת, אמר הב"ח לאותו כפרי: בוא אלי עם הבחור הזה שמבלבל אותך, הכניסו הב"ח לביתו, ולימים לקחו כחתן לבתו. רבינו למד אחר חתונתו אצל חותנו הגדול זי"ע בדיבוק חברים גדולי ארץ, הגה"ק ר' מנחם מענדל קראכמאל אב"ד ניקלסבורג בעל שו"ת צמח צדק זי"ע הגה"ק בעל נחלת צבי זי"ע הגה"ק ר' מנחם מענדל באס מקראקא אב"ד פפד"מ זי"ע והגה"ק ר' שמשון מפראג אב"ד שנייטוך זי"ע. ושם שם לילות כימים ונעשה ארי שבחבורה, למופת זמנו ולעמוד ההוראה. וזכה להיות מגדולי הפוסקים הן בדורו, ועד היום כל בני ישראל נשענים עליו ועל פסקיו, במשך ימי חייו הרביץ תורה לאלפי תלמידים. ובא בפלפול עם גדולי דורו עם הגה"ק רבי מרדכי ב"ר אברהם יפה מפראג בעל הלבושים זי"ע הגה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא בעל מגיני שלמה זי"ע עם הגה"ק רבי העשל מקראקא בעל חנוכת התורה זי"ע והגה"ק ר' נתן נטע שפירא מקראקא בעל מגלה עמוקות זי"ע ועוד שאר עמודי ארץ. בשנת שע"ח נתקבל רבינו לאב"ד דק"ק פאטילצילא, אבל לא האריך ימים שם. ומסופר על רבינו שלמד שם תורה מתוך עוני עד שבערב שבת אחת לא היתה לו מזון סעודה אחת ונעשה לו נס. פעם בא לפוטיליצא מוכר ספרים ובין הספרים שהביא למכירה היה גם ספר האגודה מאת הגה"ק ר' זיסלין הכהן מפראקאנפורט זי"ע שע"נ אודר שנדפס רק פעם אחת בעיר קראקא בשנת של"א, הספר כבר היה יקר המציאות ורבינו חשק מאוד לקנותו אבל מצבו הדחוק לא הרשה לו לשלם את מחיר הספר, משום כך ביקש מאת המוכר לתת לו את הספר בהשאלה ללילה אחד, מוכר ספרים מילא אחר בקשתו, רבינו ישב כל אותו לילה ועבר על הספר מתחילתו עד סופו, למחרת החזיר את הספר להמוכר ואמר לו: קראתי את הספר כולו וכמעט שאני זוכר אותו בעל פה, בכל זאת אני מוכן לקנותו אבל ידי לא משגת לשלם את מחירו, אינני רוצה ליהנות מספר זה שהוא רכושך בחינם משום כך אני מבקש לקבל ממני מחצית המחיר דמי הנאתי והספר ישאר אצלך. וכעבור שנה בשנת שע"ט עבר לכהן בעיר פוזנא. שם כבר ישב רבינו וניהל את העיר

רבינו עוד צעיר לימים עלה רבינו בגודל שקידתו וחדוד שכלו על כל הני גילו ולמד אצל אחיו הגדול הגה"ק ר' יצחק בעל חי ושו"ת מהר"י הלוי זי"ע ויצא שמעו בכל הארצות עד שהגה"ק רבינו יואל סירקיש בעל הב"ח זי"ע נתן לו את בתו לאשה. רבינו היה מפורסם לאיש קדוש ובעל מופת, והנה מה שנרשם בפנקס החבורה הקדושה של לבוב, לזכרון עולם. לאמור. כי בתו של גביר אחד נשתתטה ונכנסה בה רוח רעה ר"ל, וביקש אביה מכ"ק הט"ז שיעשה אות לטובה וילך לבקרה ויתפלל בעדה, ועל ידי זה יהיה לה לרפואה. אחר שהפצירו בו מאוד נעתר לשאלתם ובקשתם, וכשפתח הדלת, פתחה פיה ואמרה ברוך הבא, והחזירה פניה לאחוריה. שאל אותה הט"ז: מדוע את מחזירה פנייך? השיבה שהרשעים אינם מסוגלים להביט בפני הצדיקים, ואמרה עוד: להוי ידוע כי בשמים ממעל קוראים אותך רבינו הגאון בעל "טורי זהב". והשיב לה: אם אמת הוא שאני חשוב בשמים, הנני גוזר שתתראי, כי אני תירצתי היום בהלכה דברי רבינו הטור המופלאים, ויישבתי לאמיתה של תורה, בזכות זה תהיה לך רפואה. וכן היה שנתרפאה והיתה לה שמחת עולם. עכ"ד הפנקס הנ"ל.

נוסף לעובדא זו ענין פלא מה שכתב בכתבי הגה"ח ר' יאשע שו"ב מבריסק זי"ע מה ששמע בעצמו מהרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע, שאותו גביר שנתרפאה בתו, ביקש להביא מתנה לט"ז ז"ל, אחרי שבתו נתרפאה בזכותו, אך הט"ז סירב לזה. הלך הגביר וקנה עבורו טלית נאה ומשובחת מצמר טורקי, ושילם במחירו דמים מרובים, והביאו אל הט"ז. אך גם את הטלית הזו לא קיבל ממנו, באמרו: "הלא תראה כי זקן אנכי וקרוב ללכת בדרך כל הארץ, והטלית הישנה שלי תוכל להעיד עלי כי אף פעם לא חלפה במוחי מחשבה זרה בזמן שהתפללתי - אינני חפץ להחליפה בחדשה. (אבני שהם)

וסיפר בספר בישישים חכמה: שבימי עלומיו היה רבינו עוזר בבית כפרי אחד, פעם אחת התעוררה לכפרי שאלה בריאה וכבד של אווז, לקח הכפרי את הריאה והכבד, כרכן יחדיו בנייר והלך לעירה לשאול לפי הגה"ק רבינו הב"ח זי"ע, הביט הב"ח על הנייר שביד הכפרי וראה שבתוכו רצוף תורה גאונות ולומדות כתובים בו, שאל הב"ח את הכפרי: מי כתב את זה? השיב נמצא אצלי

תנודב היום לע"נ הר"ר זלמן לייב ב"ר ישראל זינדל הלוי ז"ל תנצב"ה

והנה נביא מביא בסיפור זה חזון המבול בירושלם
 והחושב איך יבטיח בסיפור זה יספר בפרט בירושלם
 והחושב איך יבטיח בסיפור זה יספר בפרט בירושלם
 איך בירושלם בירושלם בירושלם בירושלם בירושלם
 בירושלם בירושלם בירושלם בירושלם בירושלם

**חכם לב יקח מצוה, טייערע און חשובער
 ליינער פארוואס זאלט איר נישט זיין דער
 מזכה את הרבים, צו ווייסט איר אז דאס
 בלעטעל קומט ארויס א יעדען טאג און איבער
 1000 שול'ן ישיבת וכד'. פארוואס זאל דאס
 נישט זיין אויך אין אייער בית המדרש שול
 וכד' טיט שוין למעשה און רופט שוין**

1866-368-6724

**געדענקט! די זכות הרבים וועט אייך
 אייביג באגלייטען וזכות הצדיקים וועט
 אייביג פאר אייך מגין זיין**